

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 04.12.2024

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

4 Aralık Dünya Madenciler günü nedeniyle geçtiğimiz yıl Çayırhan yeraltı maden ocağını ziyaret ederek "Maden çalışanlarımızın madenlere selamtle girip yine aynı selamtle çıkması, iş sağlığı ve güvenliği alanı başta olmak üzere çalışma koşullarının en üst seviyeye ulaşması için bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da gereken adımları atmaya devam edeceğiz. Maden işçilerimizin, icra ettiği mesleğin risklerinden en az etkilendiği, can ve sağlık tehlikesi yaşamadığı bir çalışma hayatı hepimizin hedefidir. 4 Aralık Dünya Madenciler Günü vesilesiyle ekmeğini alın teriyle yerin yüzlerce metre altında kazanan maden işçilerimize; emekleri ve üstün fedakârlıkları için teşekkür ediyor, hayatını kaybeden kahraman madencilerimizi rahmetle anıyorum" açıklamasını yapmıştınız.

Aynı gün EÜAŞ' a bağlı faaliyet gösteren Çayırhan Termik Santrali'ni ziyaretinizde ise "Enerjinin yüzyılında ülkemize enerji alanında katkıları olan işletmelerimizin yanında olmaya devam edecek, işçi kardeşlerimizin haklarının korunması ve artırılması için çalışmalarımızı sürdüreceğiz." ifadelerini kullanmıştınız.

Çayırhan maden ve enerji işçileri mücadele etmemiş olsaydı maden ve santral Dünya madenciler Günü olan bugün satılmış olacaktı. Geçtiğimiz yıl ziyaret ettiğiniz bu her iki kurumun da Hazine ve Maliye Bakanlığı Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından 4 Aralık 2024 tarihinde varlık satışı yöntemiyle özelleştirilmesine karşı Çayırhan maden ve enerji işçilerinin örgütlü olduğu T. Maden İş ve Tes-iş sendikaları ile birlikte 20 Kasım 2024 tarihinden itibaren madene kapanma ve oturma eylemleri yaptığı biliniyor. Enerji ve maden işçileri direnişin 9. gününde özelleştirme ihalesinin iptali talebiyle Hazine ve Maliye Bakanlığı önüne yürüyüş başlatmışken Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ihalenin 4 Mart tarihine

ertelendiğini duyurdu. Özelleştirmenin iptalini isteyen işçiler ve sendikaları tarafından erteleme kararı “Erteleme, kandırma, satışı iptal et” sloganlarıyla karşılık buldu.

“Hadi hadi düzeni” ile işçi sağlığı ve güvenliğinden yoksun bırakılarak uzun saatlerde düşük ücretlerle, örgütsüz çalıştırılmak istenen enerji ve maden işçilerine insanca çalışma ve yaşama koşullarının sağlanması için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı olarak ne tür tedbirler aldığınızı bir kez de 4 Aralık Dünya madenciler günü vesilesiyle soruyoruz.

Bu bağlamda;

1-İktidarın özelleştirme politikaları nedeniyle bugüne kadar kaç enerji ve maden işçisi hayatını iş cinayetlerinde kaybetmiştir? 2010 yılında Karadon’da 30 işçi, 2014 yılında Soma’da 30 işçi, 2014’te Ermenek’te 18 işçi, 2022’de Amasra’da 42 işçi ve 2024 yılında Erzincan İliç’te 9 işçi hayatını kaybetti. Tüm bu iş cinayetlerine aslında “özelleştirme cinayetleri” demek daha doğru olmaz mı?

2- “Ekmeğini alın teriyle yerin yüzlerce metre altında kazanan maden işçilerimize; emekleri ve üstün fedakârlıkları için teşekkür ediyor, hayatını kaybeden kahraman madencilerimizi rahmetle anıyorum" ifadelerinizden hareketle, Çalışma Bakanı olarak, vahşi madencilik koşullarında açlık ve ölümlerle burun buruna çalışan işçilere teşekkür edip hayatını kaybedenlere rahmet dilemenin ötesinde, tek bir işçinin daha hayatını kaybetmemesi için somut adım atacaktasınız?

3- Bahsi geçen tarihteki “Maden işçilerimizin, icra ettiği mesleğin risklerinden en az etkilendiği, can ve sağlık tehlikesi yaşamadığı bir çalışma hayatı hepimizin hedefidir” açıklamanızın üstünden geçen 1 yıl içinde Bakanlığınızca maden işçilerinin yakalandığı meslek hastalıkları ve iş cinayetlerinin önlenmesi için uygulanmış bir önlem programı var mıdır? Son 1 yıl içinde kaç işçi madenlerde hayatını yitirmiştir? Kaç işçi meslek hastalıklarına yakalanmıştır? Kaç işçi meslek hastalıkları nedeniyle yaşamını kaybetmiştir?

4- “Ülkemize enerji alanında katkıları olan işletmelerimizin yanında olmaya devam edecek, işçi kardeşlerimizin haklarının korunması ve artırılması için çalışmalarımızı sürdüreceğiz” ifadenizin gereğince çalışma bakanı olarak, bugüne kadar neden özelleştirmeye karşı mücadele eden Çayırhan maden ve enerji işçilerinin eylemlerinin yanında ve ülkemizin enerji kaynaklarının ve arazilerinin satışının karşısında olmadınız? Bundan sonra sözünüzün gereği olarak Çayırhan işçilerinin haklı taleplerinin kazanılması için bir adım atacaktasınız?

5-Özelleştirme kapsam ve programına alınmasına karar verilen Ankara Nallıhan İlçesi’ndeki taşınır ve taşınmazlar şöyledir: EÜAŞ’a ait Çayırhan termik Santrali’nin kullanımındaki taşınmazlar, Çayırhan Linyit İşletmesi’nin kullanımında bulunan taşınır ve taşınmazlar, EÜAŞ adına kayıtlı 23405 ve 30963 numaralı ruhsatlar ve bu ruhsatların kapsadığı maden sahaları, Uluköy ve Karaköy mahallelerinde bulunan taşınmazlar... Yerlilik ve millik vurguları sıkça yapılırken, ülkenin tüm yer altı ve yer üstü zenginliklerinin yerli ve yabancı sermayedarlara peşkeş çekilmesine ve işçiler için her madende sömürü ve ölüm düzeneği olan Soma düzeninin kurulmasına karşı Çalışma Bakanlığı olarak bir itirazınız olmayacak mıdır?

6- Çayırhan termik Santrali ve linyit madeninin Turgay Ciner'in talanına sunulduğu 2000-2020 yılları arasında kaç işçi, iş cinayetinde hayatını kaybetmiştir? Kaç işçi işten atılmıştır? Kaç işçi, işten atılma ve ödenmeyen alacakları nedeniyle Cinerlerle mahkemelik olmuştur? Çayırhan özelleştirilmesi gerçekleşirse enerji- maden işçileri yine bir Ciner ya da Cengiz, Limak, Yıldızlar SSS, Çelikler, Kolin, ya da yabancı tekellerin elinde aynı süreci yaşamayacak mıdır?

7-2014 yılında maden ve enerji işçilerinin tıkanan toplu sözleşme süreci nedeniyle özel maden tekeli Ciner'e karşı verdiği haklı mücadele nasıl bir "milli güvenlik sorunu" olarak görülmüştür ki grev yasaklanmıştır? Cinerlerin ya da başkaca maden tekellerinin karı, ülkemizin nasıl bir milli güvenlik sorunu olabilir? Çalışma Bakanlığı olarak binlerce işçinin anayasal hakları karşısında; yerli, yabancı sermaye sahiplerinin çıkarlarının "milli güvenlik" sorunu olarak dikilmesi doğru mudur? Bugüne kadar grev yasağı alınmış bakanlar kurulu kararlarına hiç şerh koymuş bir Çalışma Bakanı olmuş mudur?

8-Parça parça ödenen tazminatlar, imalathanedeki torna tezgahlarını kullanmayıp dışarıdan parça alımları, "hadi hadi" düzeniyle uygulanan üretim baskısı, yaşanan iş kazaları ve cinayetleri düşünüldüğünde işçilerin yaşadığı ve kamunun uğratıldığı zararlar hakkında gerek Cinerler dönemini gerekse de özelleştirilen bütün maden şirketlerini kapsayan bir rapor bakanlığınızca düzenlenmiş midir?

9- Çayırhan, Nallıhan ve Beypazarı'nda yaşayan işçilerin; Ciner dönemi deneyimi ile birlikte, özelleştirilmiş bir maden ocağı olan Yıldızlar SSS Holding'in işlettiği Doruk Madencilik tecrübesi de vardır. Mihaliçcik maden ocağını, burada çalışan işçilerin geçmiş alacakları ve maaşlarını alamadığını, sık sık yaşanan iş kazalarını, iş cinayetlerini ve çalışır bir ambulansın dahi olmadığını Çayırhan maden işçileri gayet iyi biliyorlar. 16 Kasım 2024 tarihinde Beypazarı İlçesinde ikamet eden ve Mihaliçcik'ta bulunan Doruk madencilikte çalışan Tayfun Akman gençliğinin baharında hayatını kaybetti. Bakanlığınızın işçilerin alacaklarını dahi ödemediği ölümüne sömüren, kapısında acil müdahale için çalışır bir ambulans dahi bulunmayan Doruk madencilik hakkında bugüne kadar ne gibi bir yaptırım olmuştur? Olmadıysa bundan sonra olacak mıdır? İşçi alacaklarını ödemeyen bu hukuksuz angarya çalışmanın ve iş cinayetlerinin sorumlusu olan maden tekellerinin ruhsatlarının iptali için Çalışma Bakanlığı olarak bir uygulamanız olacak mıdır?

10- Sayıları aileleri ile birlikte 10 bine yaklaşan, geçen yıl ziyaret ettiğiniz iki bini aşkın Çayırhan Maden ve enerji işçilerinin işsiz, ekmeksiz, evsiz, örgütsüz bırakılması anlamına gelen Çayırhan özelleştirmesinin durdurulması için Çalışma Bakanı olarak müdahil olacak mısınız?